مروری بر شبکه‌های اجتماعی علمی و پژوهشی

مقدمه:
امروزه با گسترش کاربردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات در زندگی روزمره شاهد شکل‌گیری نسل جدید از ابزارهای اینترنتی هستیم که امکانات بی شماری را برای روابط متقابل، مذاکره ، گفتگو و به طور کلی ارتباط دوسویه فراهم آورده است. وب۲ ناظر به شکل‌گیری اینترنت محاوره‌ای است که امکان برقراری ارتباطات چند سویه میان کاربران شبکه جهانی اینترنت را فراهم ساخته است. در حالی که وب ۱ امکان استفاده افراد از منابع عظیم اطلاعاتی را از طریق شبکه جهانی اینترنت و ارسال و دریافت ایمیل فراهم می‌کرد، وب ۲ بر مبنای محاوره دائمی میان کاربران اینترنت شکل گرفته است، شبکه‌های اجتماعی اینترنتی به عنوان مهم‌ترین مصادیق این امر، به محلی برای حضور اقشار مختلف جامعه به ویژه جوانان و مکان تبادل آرا و افکار ایشان و تامین نیازهای متناسب با زندگی اجتماعی جوانان تبدیل شده‌اند. شبکه‌های اجتماعی اینترنتی علاوه بر اینکه مرجع تامین بسیاری از نیازهای فرهنگی و اجتماعی اعضای خود هستند، این امکان را برای اعضا فراهم می‌کنند که همزمان با انجام سایر فعالیت‌های اجتماعی از طریق رایانه یا تلفن همراه، فعالیت خود را در این جوامع مجازی نیز پیگیری کنند. یک شبکه اجتماعی، مجموعه‌ای از سرویس‌های مبتنی بر وب است که این امکان را برای اشخاص فراهم می‌آورد که توصیفات عمومی یا خصوصی برای خود ایجاد کنند، یا با دیگر اعضای شبکه ارتباط برقرار کنند، منابع خود را با آن‌ها به اشتراک بگذارند و از میان توصیفات عمومی دیگر افراد، برای یافتن اتصالات جدید جستجو کنند. همچنین شبکه‌های اجتماعی، خدمات برخطی هستند که به افراد اجازه می‌دهند در یک سیستم مشخص و معین پروفایل شخصی خود را داشته باشند، خود را به دیگران معرفی کنند، اطلاعاتشان را به اشتراک بگذارند. با دیگران ارتباط برقرار کنند. از این طریق افراد می‌توانند ارتباطشان با دیگران را حفظ کرده و همچنین، ارتباط‌های اجتماعی جدیدی را شکل دهند(Boyd & Ellison). واقع در ،شبکه های‌اجتماعی در فضای مجازی طراحی اندشده . به طور کلی از طریق اطلاعاتی که بر روی پروفایل افراد قرار می‌گیرد، مانند عکس کاربر، اطلاعات شخصی و علایق (که همه این‌ها اطلاعاتی را در خصوص هویت فرد فراهم می‌آورد) برقراری ارتباط تسهیل می‌گردد. کاربران می‌توانند پروفایل‌های دیگران را ببینند و از طریق برنامه‌های کاربردی مختلف مانند پست الکترونیک و گپ با یکدیگر ارتباط برقرار کنند(Pempek, Yermolayeva & Calvert).

شبکه‌های اجتماعی علمی و پژوهشی:
شبکه‌های اجتماعی علمی نیز بر پایه شبکه‌های اجتماعی عمومی راه اندازی شده‌اند و ساز و کاری شبیه به همان دارند و تفاوت عمده آن در تخصصی بودن آن است. در شبکه‌های اجتماعی علمی می‌توان به جای دنبال کردن هنرمندان، ورزشکاران و دوستان، فعالیت‌های تحقیقاتی اساتید دانشگاهی و محققان برجسته را دنبال کرد! این مسئله باعث می‌شود تا در جریان آخرین دستاوردهای تحقیقاتی در حوزه‌های مشخص و مورد علاقه قرار گیرید.

فواید شبکه‌های اجتماعی علمی و پژوهشی:
- بارگذاری مقالات پژوهشی
- انتشار و اشتراک دانش
- افزایش همکاری‌های علمی
- افزایش تعداد ارجاع به تولیدات پژوهشی
- برقراری ارتباط با اساتید داخلی و خارجی
- مشارکت پژوهشی با محققان مختلف
- افزایش دامنه تاثیرگذاری تحقیقاتی
- افزایش مشاهده‌پذیری پژوهشگر در محیط وب
- افزایش ضریب دسترسی به مقالات از طریق جستجوگرهای وب

معرفی چند نمونه پرکاربرد از شبکه‌های اجتماعی علمی:

- شبکه اجتماعی آکادمیا (www.academia.edu):

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

از مهمترین شبکه های اجتماعی تحقیقاتی می‌باشد که در سال ۲۰۰۸ توسط ریچارد پرایس راه اندازی شد.

نام‌های گوناگون این شبکه:

– شبکه اجتماعی تخصصی
– شبکه اجتماعی پژوهشگران
– شبکه اجتماعی پژوهش محور

ثبت نام در این شبکه اجتماعی رایگان می باشد.

شبکه اجتماعی ریسرچ گیت (www.researchgate.net):

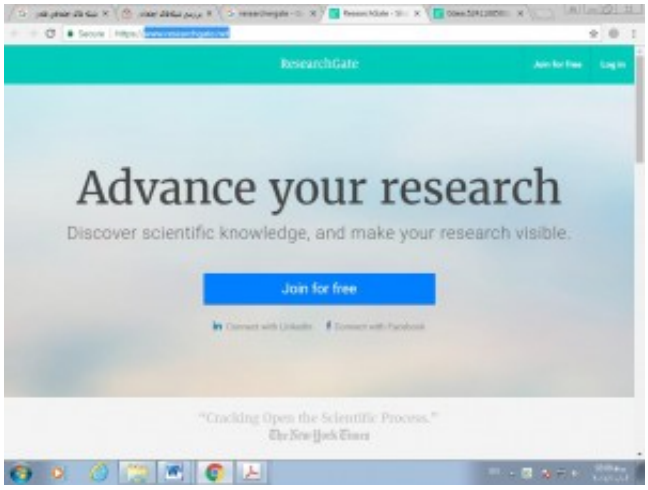

در سال ۲۰۰۸ توسط دو نیر پزشک با نام‌های مادیچ و هوفمایر (Madisch Ijad ، Hofmayer Sören) ویک متخصص کامپیوتر به نام فیکنچر (Fickenscher Horst) تاسیس شد.

شبکه اجتماعی حرفه‌ای لینکداین (www.linkedin.com):

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

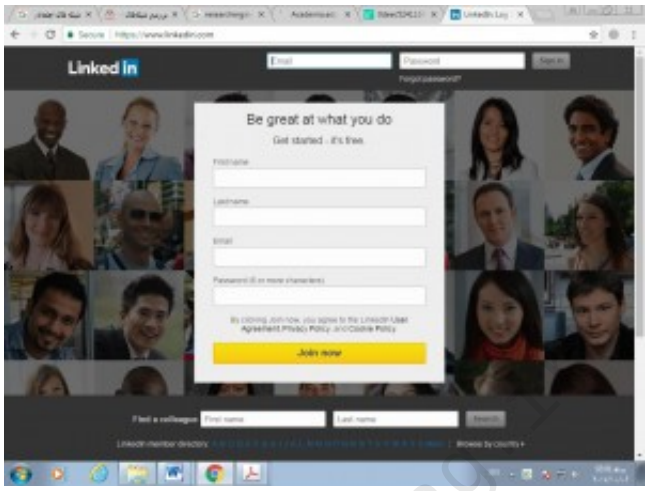

این شبکه اجتماعی حرفه‌ای هدفی ساده را در سر می‌پروراند: اتصال دادن حرفه‌ای‌های جهان با یکدیگر به منظور افزایش کارایی و موفقیت آنها.

با پیوستن به این شبکه اجتماعی کاربران می‌توانند به افراد، مشاغل، اخبار، اطلاعات جدید و دیدگاه‌های مختلفی که می‌توانند در ارتقا حرفه‌ای آنها تاثیرگذار باشند، دسترسی پیدا کنند.

این شرکت در سال ۲۰۰۲ از اتاق نشیمن بنیان‌گذارش، رید هافمن تاسیس شد و افتتاح رسمی آن در تاریخ پنجم مه ۲۰۰۳ به ثبت رسید. تیم هدایت این شرکت را مدیرانی از شرکت‌های یاهو، گوگل، مایکروسافت، پی‌پال و الکترونیک آرتز تشکیل داده‌اند. بیشترین بخش درآمد این شبکه اجتماعی از اشتراک کاربران و فروش تبلیغات به دست می‌آید.

شبکه اجتماعی مندلی (www.mendeley.com):

مندلی در نوامبر ۲۰۰۷ در لندن تاسیس شد. نسخه آزمایشی آن در ماه اوت سال ۲۰۰۸ منتشر شد. این تیم متشکل از پژوهشگران، دانش آموختگان، و توسعه دهندگان منبع باز از انواع مؤسسات دانشگاهی است اگرچه این نرم‌افزار به خودی خود منبع باز نیست. سرمایه گذاران این شرکت عبارتند از: رئیس اجرایی سابق fm.Last، مهندسین مؤسس سابق اسکایپ، و رئیس سابق استراتژی دیجیتال در گروه موسیقی وارنر و همچنین دانش‌آموختگانی از دانشگاه کمبریج و جانز هاپکینز است.

مندلی سایتی است که مزایای گوناگونی برای پژوهشگران به همراه دارد. به عبارت دیگر، شبکه اجتماعی مندلی، از خدمات وبی است که با ترکیبی از ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی آکادمیک و ابزارهای مدیریت منابع، ابزاری جامع برای محققان به شمار می‌رود. هدف مندلی ایجاد مجموعه‌ای عالی از ابزارهای سودمند با بازدهی بالا است که ممکن هست حتی رقیب گوگل اسکالر نیز محسوب شود. به عنوان ابزار مدیریت منابع، می‌تواند استنادات را به ابزارهای مشابه در فرمت‌های

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

گوناگون وارد و خارج کند و مهمتر از آن می‌تواند با این ابزارها هماهنگ باشد. نرم‌افزارهای اجتماعی وب‌پایه مانند مندلی، به کاربران خود شانس کشف پژوهش و پژوهشگری میان رشته‌های مختلف و همچنین مدیریت و به اشتراک گذاشتن مطالب پژوهشی را می‌دهند.

منابع:

– Boyd DM, Ellison NB(2010). Social network sites: definition, history, and scholarship. Engineering Management Review, IEEE. 38(3):16-31.

– Pempek TA, Yermolayeva YA, Calvert SL(2009). College students' social networking experiences on Facebook. Journal of Applied Developmental Psychology. 30(3):227-38.

– wikipedia.org

– زهرا بتولی(۱۳۹۲)، شبکه اجتماعی مندلی بستری جدید برای ارتباطات پژوهشی و همکاریهای علمی، جامعه اطلاعاتی، شماره۲.
– زهرا بتولی، معرفی قابلیت های شبکه اجتماعی آکادمیا برای پژوهشگران، ارتباط علمی.
– زهرا بتولی (۱۳۹۲)، قابلیت های شبکه اجتماعی ریسرچ گیت برای پژوهشگران، گفتمان علم وفناوری. ۱(۲).

نویسنده: میثم داستانی

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	میثم داستانی
عنوان مقاله:	مروری بر شبکه‌های اجتماعی علمی و پژوهشی
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: 2.0 i-Kitbdr)
دوره مجله(Vol):	۳
شماره مجله(Issue):	۲
سال(Year):	۱۳۹۶
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/8437

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.